

Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 25 сәуірдегі N 405 Заңы

Қолданушылар назарына!

Қолданушыларға ыңғайлы болуы үшін РҚАО мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша «ауылдық (селолық)» деген сөздер тиісінше «ауылдық» деген сөзбен ауыстырылды - ҚР 03.07.2013 № 121-V Конституциялық заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), бүкіл мәтін бойынша «ставкасы», «ставкасынан», «процент», «проценті», «процентінен» деген сөздер тиісінше «мөлшерлемесі», «мөлшерлемесінен», «пайыз», «пайызы», «пайызынан» деген сөздермен ауыстыру көзделген - ҚР 28.11.2014 № 257-V Заңымен (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі).

Осы Заң азаматтарды әлеуметтік қорғаудың мемлекет жүзеге асыратын нысандарының бірі ретіндегі міндетті әлеуметтік сақтандырудың құқықтық, экономикалық және ұйымдық негіздерін белгілейді.

1-тарау. Жалпы ережелер

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

- 1) асыраушы - өзінің асырауындағы отбасының еңбек етуге қабілетсіз мүшелерін өз табысы есебінен асыраушы адам;
- 2) асырауындағылар санының коэффициенті - қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жарияланған) асыраушының асырауында болған оның отбасы мүшелерінің санын ескеретін коэффициент;
- 3) әлеуметтік аударымдар - өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыға, ал асыраушысынан айрылған жағдайда оның асырауында болған отбасы мүшелеріне осы Заңға сәйкес әлеуметтік төлемдер алу құқығын беретін, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына төленетін осы Заңда белгіленген міндетті төлемдер;
  - 3-1) әлеуметтік аударымдар бойынша берешек - есептелген және мерзімінде аударылмаған әлеуметтік аударымдар сомасы;
  - 4) әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі - жұмыс берушінің қызметкерге орындалған жұмыстар, көрсетілген қызметтер үшін табыс түрінде төлейтін шығыстары. Өзін-өзі жұмыспен қамтыған адамның әлеуметтік аударымдарын есептеуге арналған объект оның алатын табыстары болып табылады;
  - 5) **алып тасталды - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі);**
  - 6) әлеуметтік аударымдарды төлеуші (бұдан әрі - төлеуші) - осы Заңда белгіленген тәртіппен Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдарды есептеуді және төлеуді жүзеге асыратын жұмыс беруші немесе өзін-өзі жұмыспен қамтыған адам;
  - 7) әлеуметтік аударымдар мөлшерлемесі - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінің шамасына пайыздық қатынаспен көрсетілген, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына төленетін міндетті төлемдердің тіркелген мөлшері;
  - 8) әлеуметтік қатер - еңбек ету қабілетінен айрылуына және (немесе) жұмысынан айрылуына, асыраушысынан айрылуына, сондай-ақ жүктілігіне және босануына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына және бір жасқа толғанға дейінгі бала күтіміне байланысты табысынан айрылуына әкеп соқтырған оқиғаның басталуы, соның нәтижесінде өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы не ол қайтыс болған жағдайда оның асырауында болған отбасының мүшелері осы Заңға сәйкес әлеуметтік төлемдерді алу құқығына ие болады;
  - 9) әлеуметтік төлемдер - әлеуметтік төлемдерді алушының пайдасына Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры жүзеге асыратын төлемдер;

10) алып тасталды - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі);

11) әлеуметтік төлемді алушы (бұдан әрі - алушы) - әлеуметтік қатер төнгенге дейін Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына ол үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген не өзін-өзі жұмыспен қамтыған адам ретінде оларды өзі төлеген және Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры оған қатысты әлеуметтік төлемдер тағайындау туралы шешім шығарған жеке тұлға, ал міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысы болып табылатын адам қайтыс болған жағдайда - қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған отбасы мүшелері;

12) еңбек ету қабілетінен айрылу - қызметкердің жұмыс орындау, қызмет көрсету қабілетінен айрылуы, оның дәрежесі айрылған еңбек ету қабілетіне пайыздық қатынастан көрінеді;

13) еңбек ету қабілетінен айрылу коэффициенті - өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушының жалпы еңбек ету қабілетінен айрылу дәрежесіне қарай айқындалатын коэффициент;

13-1) еңбекке жарамсыздық күндері санының коэффициенті - еңбекке уақытша жарамсыздық парағында көрсетілген күндер санына қарай айқындалатын коэффициент;

13-2) алып тасталды - ҚР 06.04.2016 № 483-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

13-3) халықты жұмыспен қамту орталығы - ауданның, облыстық және республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органы жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шараларын іске асыру, жұмыссыздықтан әлеуметтік қорғауды және «Халықты жұмыспен қамту туралы» Заңға сәйкес жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің өзге де шараларын ұйымдастыру мақсатында құратын мемлекеттік мекеме;

14) қатысу өтілінің коэффициенті - міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысудың жалпы өтіліне қарай айқындалатын коэффициент;

14-1) медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімшесі (бұдан әрі - МӘС бөлімшесі) - міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті органның медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізетін құрылымдық бөлімшесі;

15) Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры (бұдан әрі - Қор) - міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы - асыраушысынан айрылған жағдайда, асырауындағы отбасы мүшелерін қоса алғанда, өздеріне қатысты әлеуметтік тәуекел жағдайы төнген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушыларына әлеуметтік аударымдарды шоғырландыруды, әлеуметтік төлемдерді тағайындауды және жүзеге асыруды жүргізетін заңды тұлға;

16) Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорының активтері - әлеуметтік аударымдар, әлеуметтік аударымдарды төлеу мерзімі өтіп кеткендігі үшін алынған өсімпұл, инвестициялық табыс және Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорының қызметін қамтамасыз етуге арналған комиссиялық сыйақыны, әлеуметтік төлемдерге бағытталған қаражатты және қате есептелген немесе артық төленген қаражатты қайтаруды шегеріп тастағанда, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына түсетін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де түсімдер;

17) міндетті әлеуметтік сақтандыру - еңбек ету қабілетінен айрылуына және (немесе) жұмысынан айрылуына, сондай-ақ асыраушысынан айрылуына байланысты, жүктілігіне және босануына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына және бір жасқа толғанға дейінгі бала күтіміне орай табысынан айрылуына байланысты табыстың бір бөлігін өтеу үшін мемлекет ұйымдастыратын, бақылайтын және кепілдік беретін шаралар жиынтығы;

18) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесі - мемлекет белгілейтін және кепілдік беретін, міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың арасындағы қатынастарды реттейтін нормалар мен қағидалардың жиынтығы;

18-1) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысудың жалпы өтілі - әлеуметтік

аударымдар түскен айлардың жалпы саны;

19) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылар – төлеуші; өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы; алушы; «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы; Қор; Қазақстан Республикасының Үкіметі; Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі; өзге де уәкілетті органдар;

20) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысы - өзі үшін әлеуметтік аударымдар төленетін және осы Заңда көзделген әлеуметтік қатер жағдайлары басталған кезде әлеуметтік төлемдер алуға құқығы бар жеке тұлға;

20-1) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті орган – халықты әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыратын мемлекеттік органның аумақтық бөлімшесі;

21) өзін-өзі жұмыспен қамтыған адам (осы Заңға қолдануға болатын) – өздеріне табыс әкелетін жұмыспен өздерін қамтамасыз ететін дара кәсіпкер, жекеше нотариус, жеке сот орындаушысы, адвокат, кәсіби медиатор;

Арнаулы салық режимін қолданатын шаруа немесе фермер қожалықтарына қатысты өзін-өзі жұмыспен қамтыған адамдар деп дара кәсіпкерлер - қожалық басшысы, сондай-ақ кәметке толған жылдан кейінгі күнтізбелік жылдан бастап шаруа немесе фермер қожалығының кәметке толған мүшелері танылады;

22) табысты ауыстыру коэффициенті - әлеуметтік төлемнің әлеуметтік аударымдарды есептеу кезінде негізге алынған табыс мөлшеріне қатынасын айқындайтын коэффициент;

23) уәкілетті орган - Қор қызметіне реттеу, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

24) «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы (бұдан әрі – Мемлекеттік корпорация) – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметтер көрсету, «бір терезе» қағидаты бойынша мемлекеттік қызметтер көрсетуге өтініштер қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру үшін, сондай-ақ электрондық нысанда мемлекеттік қызметтер көрсетуді қамтамасыз ету үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға.

Ескерту. 1-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.07.10 N 34-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 28.11.2014 № 257-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2016 № 483-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-бап. Осы Заңмен реттелетін қатынастар

Осы Заң міндетті әлеуметтік сақтандыру түрлері бойынша әлеуметтік қатер жағдайының басталуына қарай міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларды әлеуметтік қамсыздандырудың қосымша нысандарын құрумен байланысты осы Заңда көзделген қатынастарды реттейді.

3-бап. Қазақстан Республикасының міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы заңдары

1. Қазақстан Республикасының міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және осы Заң мен Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

2. Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта осы Заңдағыдан өзгеше ережелер белгіленсе, онда халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

4-бап. Міндетті әлеуметтік сақтандырудың түрлері

Міндетті әлеуметтік сақтандыру мынадай түрлерге бөлінеді:

- 1) еңбек ету қабілетінен айрылған жағдай;
- 2) асыраушысынан айрылған жағдай;
- 3) жұмысынан айрылған жағдай;
- 4) жүктілігіне және босануына байланысты табысынан айрылған жағдай;
- 5) жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына байланысты табысынан айрылған жағдай;
- 6) бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айрылған жағдай.

Ескерту. 4-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2007.12.19. N 9 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-бап. Міндетті әлеуметтік сақтандырудың негізгі принциптері

Міндетті әлеуметтік сақтандырудың негізгі принциптері мыналар болып табылады:

- 1) Қазақстан Республикасының міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы заңдарын сақтау мен орындаудың жалпыға бірдейлігі;
- 2) әлеуметтік төлемдерді қамтамасыз ету үшін қолданылатын шараларға мемлекеттің кепілдік беруі;
- 3) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысудың міндеттілігі;
- 4) осы Заңға сәйкес әлеуметтік аударымдарды әлеуметтік төлемдерге пайдалану;
- 5) әлеуметтік төлемдердің осы Заңда көзделген шарттар бойынша міндеттілігі;
- 6) әлеуметтік төлемдердің мөлшерін саралау;
- 7) міндетті әлеуметтік сақтандыруды қамтамасыз ететін мемлекеттік органдардың қызметіндегі жариялылық.

6-бап. Әлеуметтік төлемдерді алу құқығы

Мемлекет азаматтарға әлеуметтік қатер жағдайлары басталған кезде осы Заңда белгіленген шарттармен міндетті әлеуметтік сақтандыру түрлері бойынша әлеуметтік төлемдерді алу құқығына кепілдік береді.

Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар әлеуметтік төлемдерді алу құқығын Қазақстан Республикасының азаматтарымен тең пайдаланады.

Ескерту. 1-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

7-бап. Әлеуметтік аударымдардың сақталуын қамтамасыз ету

1. Мемлекет Қордағы әлеуметтік аударымдардың сақталуына және нысаналы пайдаланылуына кепілдік береді.

2. Әлеуметтік аударымдардың сақталуы:

1) Қордың қызметін, оның қаржы тұрақтылығын қамтамасыз ететін, Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тиісті нормалар мен лимиттерді белгілеу арқылы реттеу;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арқылы инвестициялық қызметті жүзеге асыру;

3) Қор активтерін инвестициялық басқару жөніндегі барлық операцияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде есепке алу;

4) Қордың өз қаражаты мен активтерінің бөлек есебін жүргізу;

5) Қордың қызметін қамтамасыз етуге арналған шығыстарға шектеулер енгізу;

6) жыл сайын аудит жүргізудің міндеттілігі;

7) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қордың ұдайы

қаржылық есептілігі;

8) Қор активтерін инвестициялау үшін қаржы құралдарының тізбесі Қазақстан Республикасы Үкіметінің айқындауы арқылы қамтамасыз етіледі.

Ескерту. 7-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2010.03.19 № 258-IV Заңымен.

8-бап. Міндетті әлеуметтік сақтандыруға жататын адамдар

«Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 11-бабының 1-тармағында көзделген жасқа толған адамдарды қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын және Қазақстан Республикасының аумағында кіріс әкелетін қызметті жүзеге асыратын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды қоса алғанда, қызметкерлер, өзін-өзі жұмыспен қамтыған адамдар міндетті әлеуметтік сақтандыруға жатады.

Ескерту. 8-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

8-1-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі міндетті әлеуметтік сақтандыру саласында:

1) Қор активтерінен алынатын комиссиялық сыйақының пайыздық мөлшерлемесінің шекті шамасын жыл сайын белгілейді;

2) әлеуметтік аударымдарды есептеу мен аударудың тәртібін және мерзімдерін бекітеді;

3) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

4) еңбек ету қабілетінен айырылған және асыраушысынан айырылған жағдайда Қордан төленетін әлеуметтік төлемдердің мөлшерін арттыру туралы шешім қабылдайды;

5) өзіне Қазақстан Республикасының Конституциясымен, осы Заңмен, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарымен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктелген өзге де функцияларды орындайды.

Ескерту. 1-тарау 8-1-баппен толықтырылды - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

9-бап. Міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті органның құзыреті

Міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті орган:

1) еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін белгілейді;

2) Қордың әлеуметтік төлемдерді уақтылы және дұрыс тағайындауын бақылауды қамтамасыз етеді;

3) Мемлекеттік корпорацияның алушыға әлеуметтік төлемдерді уақтылы және толық аударуын бақылауды қамтамасыз етеді;

4) Қордың әлеуметтік төлемдерді тағайындауы, тағайындаудан бас тартуы, сондай-ақ Мемлекеттік корпорацияның әлеуметтік төлемдерді уақтылы және толық аударуы мәселелері бойынша міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың шағымдарын қарайды.

Ескерту. 9-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

10-бап. Мемлекеттік корпорацияның құқықтары мен міндеттері

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

1. Мемлекеттік корпорацияның:

1) Қорға беру үшін құжаттарды қабылдау мен олардың жиынтықтылығын тексеруді жүзеге асыруға;

2) алып тасталды - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі);

3) осы Заңда көзделген қызметтерді көрсеткені үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен республикалық бюджеттен қаражат алуға;

4) әлеуметтік төлемдерді тағайындау үшін қажетті құжаттардың қолданылу мерзімі аяқталған кезде әлеуметтік төлемді тоқтата тұруға құқығы бар.

2. Мемлекеттік корпорация:

1) жеке сәйкестендіру нөмірі негізінде әлеуметтік аударымдар мен әлеуметтік төлемдерді есепке алуды жүзеге асыруға және мемлекеттік кіріс органдарымен бірге әлеуметтік аударымдардың түсімін салыстырып-тексеруді жүргізуге;

1-1) қате есепке жатқызылған немесе артық төленген әлеуметтік аударымдар және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдар сомаларын қайтаруды жүзеге асыруға;

2) әлеуметтік төлемдерден жүргізілген ұстап қалу туралы алушыларды хабардар етуге;

3) артық төленген сомаларды Мемлекеттік корпорация арқылы қайтару қажет болған жағдайда, бұл туралы алушыға хабарлауға;

4) Қорға жасалған аударымдардың мөлшері мен мерзіміне қарамастан, міндетті әлеуметтік сақтандырылуға тиісті адамдарға қызмет көрсетудің тең жағдайларын қамтамасыз етуге;

5) банктік үш күн ішінде әлеуметтік аударымдарды Қорға аударуға;

6) әлеуметтік төлемдер тағайындауға арналған құжаттарды жасауға және оларды Қорға осы Заңда көзделген мерзімде беруге;

7) алушыларға әлеуметтік төлемдердің аударылуын уақтылы қамтамасыз етуге;

8) артық төленген әлеуметтік аударымдар сомаларын осы қаражат Қордан Мемлекеттік корпорацияның шотына аударылған кезден бастап банктік үш күн ішінде төлеушілерге аударуды жүзеге асыруға;

9) Қазақстан Республикасының заң актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуметтік аударымдар мен әлеуметтік төлемдердің жай-күйі мен қозғалысы туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуге;

10) осы Заңға сәйкес уәкілетті органға және Қорға қажетті есептілікті табыс етуге;

11) әлеуметтік төлемдерді алу мәселелері бойынша қажетті түсіндірме беруге міндетті.

Ескерту. 10-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2007.01.12 N 224 (2012.01.01 бастап күшіне енеді); 2012.01.12 № 538-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

10-1-бап. Мемлекеттік корпорацияның міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы құзыреті

1. Мемлекеттік корпорация міндетті әлеуметтік сақтандыру саласында мемлекеттік монополияға жататын қызметтің мынадай түрлерін:

1) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың әлеуметтік аударымдары мен әлеуметтік төлемдерін дербестендірілген есепке алуды және олардың орталықтандырылған дерекқорын қалыптастыруды;

2) Қордың қаражатынан әлеуметтік төлемдерді ұйымдастыруды;

3) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелерді жүргізуді және

жаңартып отыруды;

4) Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерге қажеттілікті есептеу бойынша болжамды деректерді қалыптастыруды;

5) әлеуметтік төлемдерге ай сайынғы қажеттіліктерді, олардың графиктерін қалыптастыруды және Қорға әлеуметтік төлемдерге қаражаттар қажеттілігі туралы өтінім жіберуді;

6) уәкілетті органға және Қорға міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелерден ақпарат беруді;

7) құжаттар қабылдау, әлеуметтік төлемдерді тағайындау, тоқтата тұру, тоқтату, қайта бастау және қайта есептеу істерінің макеттерін қалыптастыру мәселелері бойынша Қормен өзара іс-қимыл жасауды;

8) әлеуметтік аударымдар мен әлеуметтік төлемдердің жай-күйі мен қозғалысы туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз ету жөніндегі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескере отырып, Мемлекеттік корпорацияның қызмет түрлеріне сәйкес, міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларға ақпараттық көрсетілетін қызметтер ұсынуды;

9) төлеушілерден түскен әлеуметтік аударымдарды және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдарды Қорға аударуды, әлеуметтік аударымдардың артық (қате) төленген сомаларын және (немесе) олар бойынша өсімпұлдарды төлеушілерге қайтаруды жүзеге асыруды;

10) салықтардың және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің түсуін қамтамасыз ету саласындағы басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті органға төлеушілердің келіп түскен және қайтарылған әлеуметтік аударымдарының тізілімдерін ұсынуды;

11) жеке сәйкестендіру нөмірі жоқ және (немесе) деректемелерінде қателер жіберілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы үшін аударылған әлеуметтік аударымдардың сомаларын төлеушіге қайтаруды жүзеге асырады.

2. Мемлекеттік корпорация әлеуметтік аударымдарды есепке алу, аудару, қайтару мәселелері бойынша Қормен өзара іс-қимыл жасайды.

3. Мемлекеттік корпорация өндіретін және (немесе) өткізетін тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) бағаларын монополияға қарсы органмен және уәкілетті органмен келісу бойынша орталық мемлекеттік органдар арасынан Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімімен айқындалатын уәкілетті орган белгілейді.

Ескерту. 1-тарау 10-1-баппен толықтырылды - ҚР 2012.07.10 N 34-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен; жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

11-бап. Уәкілетті органның құзыреті

Уәкілетті орган:

1) Қордың қаржылық тұрақтылығын талдауды, бағалауды және бақылауды жүзеге асырады;

2) қаржылық және өзге де есептіліктің тізбесін, нысандарын, Қордың және Мемлекеттік корпорацияның оларды ұсыну мерзімдерін айқындайды;

3) Қордың басшы қызметкерлерін тағайындауға келісім береді;

4) Қор қызметі туралы мәліметтерді, сондай-ақ мемлекеттік органдар мен ұйымдардан өзінің бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыру үшін қажетті мәліметтер алуға құқылы;

5) «Әкімшілік рәсімдер туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен Қордың қызметіне ішкі бақылауды жүзеге асырады;

6) Қордың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ететін нормалар мен лимиттерді әзірлейді;

7) Қор активтерін инвестициялау үшін қаржы құралдарының тізбесін әзірлейді;

8) Қордың бағалы қағаздарға және басқа да қаржы құралдарына байланысты қызметті жүзеге асыру тәртібін әзірлейді;

9) Қор активтерінен алынатын комиссиялық сыйақының пайыздық мөлшерлемесінің шекті

шамасын белгілеу туралы жыл сайын ұсыныс әзірлейді;

10) әлеуметтік аударымдарды есептеу мен аударудың тәртібін және мерзімдерін әзірлейді;

11) Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерді тағайындау, мөлшерін есептеу (айқындау), қайта есептеу, сондай-ақ олардың жүзеге асырылу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

12) еңбек ету қабілетінен айырылған және асыраушысынан айырылған жағдайда, Қордан төленетін әлеуметтік төлемдердің мөлшерлерін арттыру туралы ұсыныс әзірлейді;

12-1) құзыреті шегінде Мемлекеттік корпорация қызметіне тексеруді жүзеге асырады;

12-2) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелерді қолдау қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

12-3) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелер мен дерекқорларға қол жеткізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

12-4) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларды дербестендірілген есепке алуды және олардың әлеуметтік аударымдары мен әлеуметтік төлемдерін жүргізу тәртібін айқындайды;

12-5) Мемлекеттік корпорацияның міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы статистикалық және өзге де есептік ақпаратты ұсыну қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

13) алып тасталды - ҚР 29.09.2014 N 239-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі);

14) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 11-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.10.2015 № 376-V (01.01.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

12-бап. Өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушының және алушының құқықтары мен міндеттері

1. Өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушының және алушының:

1) Мемлекеттік корпорацияға еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда (егер өтініш берген кезде адамның жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі белгіленсе), асыраушысынан айырылған жағдайда, жұмысынан айырылған жағдайда (егер адам жұмыссыз ретінде тіркелсе), жүктілігіне және босануына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына байланысты, бір жасқа толғанға дейінгі бала күтіміне байланысты кірісінен айырылған жағдайларда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

1-1) алып тасталды - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі);

1-2) жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі алғаш рет белгіленген кезде МӘС бөлімшесіне еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

1-3) жұмыссыз адам ретінде тіркелген кезде халықты жұмыспен қамту орталығына жұмысынан айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

1-4) жұмысынан айырылған жағдайда, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда «электрондық үкімет» веб-порталы арқылы әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

2) мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар алуына қарамастан, осы Заңда көзделген тәртіппен Қордан әлеуметтік төлемдерді алуға;

3) төлеушіден, Мемлекеттік корпорациядан және Қордан әлеуметтік аударымдар мен әлеуметтік төлемдерді аудару мен есепке жатқызудың толықтығы және уақтылығы туралы, сондай-ақ әлеуметтік төлемдерді тағайындау және оны алу тәртібі туралы ақпаратты сұратуға және тегін алуға;

4) Қордың және осы тармақта көрсетілген өзге де мемлекеттік органдардың немесе ұйымдардың осы Заңда белгіленген әлеуметтік қамсыздандырудың қосымша нысандарын алуға құқықтарын шектеуге байланысты әрекеттеріне шағымдануға құқығы бар.

2. Өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы және алушы:

1) әлеуметтік төлемдер тағайындауға қажетті құжаттарды Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен табыс етуге;

2) алынып тасталды

3) қате төленген сомаларды қайтарып алуға;

4) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларда қайта куәландырудан етуге және қайта куәландырудан өту мерзімдерін сақтауға;

5) әлеуметтік төлемдерді алу кезеңінде әлеуметтік төлемдер бойынша Қор міндеттемелерінің орындалуына әсер ететін барлық өзгерістер туралы, осындай өзгерістер туындаған күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде Мемлекеттік корпорацияны хабардар етуге міндетті.

Ескерту. 12-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2007.12.19. N 9 (2008.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2016 № 483-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

13-бап. Төлеушінің құқықтары мен міндеттері

1. Төлеушінің:

1) қате төленген әлеуметтік аударымдар және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдар сомаларын қайтарып алуға;

1-1) жеке сәйкестендіру нөмірі жоқ және (немесе) деректемелерінде қателер жіберілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы үшін аударылған әлеуметтік аударымдардың сомаларын қайтаруға;

2) аударылған сомалар туралы қажетті ақпаратты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Мемлекеттік корпорациядан сұратуға және тегін алуға;

3) осы Заңға сәйкес басқа да құқықтарын іске асыруға құқығы бар.

2. Төлеуші:

1) әлеуметтік аударымдарды және әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлды уақтылы және толық көлемінде төлеуге;

2) Қорға төленетін әлеуметтік аударымдар мөлшерін есептеу мен қайта есептеуді, сондай-ақ әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемеген жағдайда өсімпұл есептеуді дербес жүзеге асыруға;

3) есептелген және аударылған әлеуметтік аударымдар бойынша мемлекеттік кіріс органдарына есеп-қисап беруге міндетті.

Ескерту. 13-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-тарау. Әлеуметтік аударымдар

14-бап. Әлеуметтік аударымдардың мөлшері

1. Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылар үшін Қорға төленуге тиісті әлеуметтік аударымдар мынадай мөлшерде белгіленеді:

2005 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 1,5 пайыз;

2006 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 2 пайыз;

2007 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 3 пайыз;

2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 4 пайыз;

2010 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 5 пайыз.

2. Қазақстан Республикасының салық заңдарына сәйкес арнаулы салық режимі қолданылатын өзін-өзі жұмыспен қамтыған адамдар үшін олардың өз пайдасына төлейтін әлеуметтік аударымдарының мөлшері:

2005 жылдың 1 қаңтарынан бастап - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін ең төмен жалақының 1,5 пайызы;

2006 жылдың 1 қаңтарынан бастап - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін ең төмен жалақының 2 пайызы;

2007 жылдың 1 қаңтарынан бастап - тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін ең төмен жалақының 3 пайызы;

2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 4 пайыз, бірақ тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін ең төмен жалақының 4 пайызынан кем емес;

2010 жылдың 1 қаңтарынан бастап - әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінен 5 пайыз, бірақ тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін ең төмен жалақының 5 пайызынан кем емес болады.

Ескерту. 14-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2007.12.19 N 9 (01.01.2008 бастап қолданысқа енгізіледі), 2008.12.10 N 101-IV (01.01.2009 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

15-бап. Әлеуметтік аударымдарды есептеу және аудару

1. Жұмыс берушінің қызметкерге табыс түрінде төлейтін шығыстарын есептеу жұмыс берушінің қызметкерлерге табыс түрінде төлейтін шығыстарына әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар мен құқық қорғау органдары қызметкерлерінің ақшалай қамтылымын қоса отырып, Қазақстан Республикасының Салық кодексінде көзделген тәртіппен жүргізіледі.

2. Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылар үшін төленетін әлеуметтік аударымдарды есептеу және аудару ай сайын жүргізіледі.

Бұл ретте айлық табыс әлеуметтік аударымдарды есептеу үшін республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен жалақының он еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде алынады.

Егер күнтізбелік ай үшін әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарында қолданыста болатын ең төменгі жалақы мөлшерінен кем болса, онда әлеуметтік аударымдар ең төменгі жалақы мөлшері негізге алына отырып есептеледі, аударылады.

2-1. Резидент заңды тұлғаның шешімі бойынша оның филиалдары, өкілдіктері әлеуметтік аударымдарды төлеушілер ретінде қаралуы мүмкін.

3. **Алып тасталды - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).**

Ескерту. 15-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2004.12.13 N 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз); 2007.12.19 N 9 (2008.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 2011.07.21 № 467-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 2012.01.18 N 547-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 2012.02.13 N 553-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

16-бап. Әлеуметтік аударымдарды төлеу тәртібі

1. Егер осы бапта өзгеше белгіленбесе, төлеуші Мемлекеттік корпорацияның банк шоты арқылы төлемдерді жүзеге асыру жолымен есепті айдан кейінгі айдың 25-інен кешіктірмей Қорға әлеуметтік аударымдарды төлейді.

2. алынып тасталды.

2-1. Арнаулы салық режимін қолданатын шаруа немесе фермер қожалықтары, оңайлатылған декларация негізінде арнаулы салық режимін қолданатын шағын бизнес субъектілері, патент негізінде арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлер әлеуметтік аударымдар сомасын Қазақстан Республикасының салық заңнамасында көзделген мерзімде төлейді.

3. Әлеуметтік аударымдар қолма-қол нысансыз жүзеге асырылатын төлеу күні банктен немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан әлеуметтік аударымдар сомасына төлем тапсырмасының акцептін алған күн болып, қолма-қол нысанда жүзеге асырылатын төлеу күні төлеушінің банкке әлеуметтік аударымдарды енгізген кезінен бастап есептеледі.

Ескерту. 16-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2004.12.13 N 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз), 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

17-бап. Әлеуметтік аударымдарды уақтылы аудармағаны үшін төлеушінің жауапкершілігі

Ескерту. 17-баптың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен; өзгеріс енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Уақтылы аударылмаған әлеуметтік аударымдар сомаларын мемлекеттік кіріс органдары өндіріп алады немесе оларды төлеуші мерзімі өткен әр күн үшін (Қорға төлеген күнді қоса) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландырудың 2,5 еселенген ресми мөлшерлемесі мөлшерінде есептелген өсімпұлмен қоса Қордың шотына аударуға тиіс.

2. Әлеуметтік аударымдар толық және (немесе) уақтылы аударылмаған жағдайда, мемлекеттік кіріс органдары жиналып қалған берешек шегіндегі ақшаны төлеушінің банктік шоттарынан өндіріп алуға құқылы.

Әлеуметтік аударымдар бойынша берешекті өндіріп алу Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен төлеушіге хабарлама жіберіле отырып, мемлекеттік кіріс органының инкассольк өкімі негізінде жүргізіледі.

Егер әлеуметтік аударымдар бойынша берешек республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір айлық есептік көрсеткіш мөлшеріндегі сомадан аспайтын болса, мұндай хабарлама жіберілмейді.

Төлеуші әлеуметтік аударымдар жүргізілетін міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың тізімін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген мерзімдерде мемлекеттік кіріс органына табыс етуге міндетті.

Клиентке қойылатын талаптардың бәрін қанағаттандыру үшін банктік шоттарда ақша болмаған немесе жеткіліксіз болған жағдайда банк клиенттің ақшасын алып қоюды Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген кезектілік тәртібімен жүргізеді.

Төлеушінің банктік шоттарында ұлттық валютада ақша болмаған жағдайда әлеуметтік аударымдар бойынша берешекті өндіріп алу мемлекеттік кіріс органдары ұлттық валютада қойған инкассольдық өкімдер негізінде төлеушінің банктік шоттарынан шетел валютасында жүргізіледі.

2-1. Осы баптың 2-тармағында көзделген хабарламаны берген күннен бастап бес жұмыс күні өткен соң әлеуметтік аударымдар бойынша берешегі бар төлеуші міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылардың тізімін ұсынбаған жағдайда, мемлекеттік кіріс органы төлеушінің банктік шоттар және касса бойынша шығыс операцияларын тоқтата тұрады.

Мемлекеттік кіріс органдарының өкімі бойынша банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар төлеушілердің банктік шоттарындағы барлық шығыс операцияларын тоқтата тұруға және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен міндетті әлеуметтік аударымдарды, зейнетақы жарналары мен салық берешегін аударуға қатысты нұсқауларды орындауға міндетті.

Мемлекеттік кіріс органының банктік шоттар және касса бойынша шығыс операцияларын тоқтата тұру туралы өкімінің күшін осындай өкімдерді шығарған мемлекеттік кіріс органы банктік шоттар және касса бойынша шығыс операцияларын тоқтата тұрудың себептері жойылған күннен кейінгі бір жұмыс күнінен кешіктірмей жояды.

3. Банктер және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар әлеуметтік аударымдар сомаларын Қордың шотына осы сомалар төлеушінің банктік шотынан есептен шығарылған күні аударуға міндетті.

4. Төлеушінің банк шоттары және кассасы бойынша шығыс операцияларын тоқтата тұру Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

Ескерту. 17-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2004.12.13 N 11 (күшіне ену тәртібін 2-баптан қараңыз); 2006.12.11 N 201 (2007.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 2008.12.10 N 101-IV (2009.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 05.12.2013 № 152-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

18-бап. Жүргізілген аударымдар туралы хабарлау

Егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше белгіленбесе, төлеуші міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушылар үшін есепке жазылған әлеуметтік аударымдар жөніндегі мәліметтерді көрсететін жеке табыс салығы мен әлеуметтік салық бойынша декларацияны Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген мерзімде тоқсан сайын тапсырады.

Декларацияның нысанын және оны жасау тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

Ескерту. 18-бап жаңа редакцияда - ҚР 2012.12.26 N 61-V (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

19-бап. Артық (қате) төленген әлеуметтік аударымдарды және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдарды қайтару

Төлеуші артық (қате) төлеген әлеуметтік аударымдар және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдар сомалары Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен, төлеушінің банк шотына банктік үш күн ішінде Мемлекеттік корпорацияның кейіннен аударуы үшін, төлеушінің өтініші Қорға келіп түскен күннен бастап банктік жеті күн ішінде Мемлекеттік корпорацияның банк шотына аударылуға жатады.

Ескерту. 19-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

3-тарау. Әлеуметтік төлемдерді тағайындау

20-бап. Әлеуметтік төлемдерді тағайындауға өтініш беру және әлеуметтік төлемдер тағайындауға арналған құжаттарды қарау мерзімдері

1. Әлеуметтік төлемдерді тағайындауға өтініш жасау осы Заңның 12-бабының 1-тармағында көзделген тиісті мемлекеттік органдарға немесе ұйымдарға өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжатпен қоса уәкілетті орган белгілеген нысан бойынша өтініш беру арқылы жүзеге асырылады. Тізбесін уәкілетті орган айқындайтын құжаттар өтінішке қоса беріледі.

1-1. Мемлекеттік органдар және (немесе) ұйымдар ақпараттық жүйелерде сұратылып отырған мәліметтердің жоқ екенін растайтын электрондық құжаттарды ұсынған кезде, сұрау салуды жүзеге асырған орган немесе ұйым өтініш берушіні қағаз жеткізгіштердегі құжаттардың түпнұсқаларын ұсыну қажеттігі туралы хабардар етеді.

2. Мемлекеттік корпорация әлеуметтік төлемдер тағайындау үшін қажетті құжаттар қабылданған күннен бастап төрт жұмыс күні ішінде оларды Қорға береді.

3. Қор құжаттар келіп түскен күннен бастап төрт жұмыс күні ішінде оларды қарайды және әлеуметтік төлемдерді тағайындау немесе тағайындаудан бас тарту туралы шешім қабылдайды.

Әлеуметтік төлемдерді тағайындаудан бас тартылған жағдайда, ол өтініш берушіні бас тарту себептері туралы хабардар етеді және ұсынылған құжаттарды Мемлекеттік корпорация арқылы өтініш берушіге қайтарады.

4. Қордың табыс етілген құжаттардың дұрыстығына тексеру жүргізуге құқығы бар. Осы мақсаттарда ол мемлекеттік органдар мен тиісті ұйымдарға ұсынылған құжаттардың анық екендігі туралы сұрау салуды жіберіп, оларды беруге негіз болған құжаттардың бар-жоғын тексере алады. Бұл ретте, әлеуметтік төлемдер тағайындау туралы шешім қабылдаудың кешіктірілуі және шешім қабылдаудың ұзартылу мерзімдері, бірақ бір айдан аспайтын мерзімге ұзартылуы туралы өтініш берушіге жазбаша түрде хабардар етілуге тиіс.

5. Кейінгі өтініштер берілген кезде Қор өтініш қайталап берілген кезден бастап бес жұмыс күні ішінде тағайындау немесе бас тарту туралы шешім қабылдайды және бас тарту себептері мен шағымдану тәртібін көрсете отырып, бұл жөнінде Мемлекеттік корпорация арқылы өтініш берушіге жазбаша нысанда хабарлайды.

Қордың шешіміне сот тәртібімен шағым жасалуы мүмкін.

6. Қордан төленетін әлеуметтік төлемдер Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерге құқық туындаған күннен бастап тағайындалады.

Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерге құқық:

еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда – міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің Қорға өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысының жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін МӘС бөлімшесі белгілеген күннен бастап;

асыраушысынан айырылған жағдайда – қайтыс болу туралы куәлікте көрсетілген қайтыс болған күнінен бастап не азаматты хабар-ошарсыз кетті деп тану туралы немесе азаматты қайтыс болды деп жариялау туралы сот шешімінде көрсетілген күннен бастап туындайды.

Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем үлесін бөлу құқығы Қорға оны бөлу үшін өтініш жасалған күннен бастап туындайды;

жұмысынан айырылған жағдайда – міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің Қорға өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысы халықты жұмыспен қамту орталығына жұмыссыз ретінде тіркелу үшін өтініш жасаған күннен бастап;

жүктілікке және босануға байланысты табысынан айырылған жағдайда – еңбекке уақытша жарамсыздық парағында көрсетілген жүктілікке және босануға байланысты демалыс берілген күннен бастап;

жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайда – еңбекке уақытша жарамсыздық парағында көрсетілген, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алған қызметкерлерге демалыс берілген күннен бастап;

бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда – баланың туу туралы куәлігінде көрсетілген туған күнінен бастап, баланы (балаларды) асырап алған және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған бір жасқа дейінгі балаға қорғаншылық тағайындалған жағдайларда – баланы (балаларды) асырап алу туралы сот шешімі заңды күшіне енген күннен бастап немесе қорғаншы тағайындалған күннен бастап туындайды.

Жұмысынан айырылған, жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға және бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайларда Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерді тағайындауға өтініш жасау мерзімдері Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерге құқық туындаған күннен бастап он екі айдан аспауға тиіс.

7. Өтініштің осы Заңның 12-бабының 1-тармағында көрсетілген органда немесе ұйымда тіркелген күні Қордан әлеуметтік төлемдер тағайындауға өтініш жасалған күн болып есептеледі.

Әлеуметтік төлемдер тағайындау мерзімі өтініштің барлық қажетті құжаттарымен қоса Мемлекеттік корпорацияда тіркелген күнінен бастап сегіз жұмыс күнінен аспайды.

8. Мемлекеттік корпорацияның және (немесе) Қордың кінәсінен уақтылы алынбаған не толық алынбаған әлеуметтік төлемдер сомасы өткен уақыт үшін мерзімі шектелмей төленеді және уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен, мерзімі өткен әрбір күн үшін (төлеу күнін қоса алғанда) осы сомаларды төлеу күніне Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландырудың 2 еселенген ресми мөлшерлемесінен аспайтындай мөлшерде индекстелуге жатады.

Ескерту. 20-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2007.12.19 N 9 (2008.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2016 № 483-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

21-бап. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемді тағайындау және оның мөлшері

1. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысына әлеуметтік төлем алуға өтініш жасаған уақытқа қарай жұмысты тоқтатқанына немесе істеп жатқанына қарамастан тағайындалады.

2. Алып тасталды - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3. Адамның жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін куәландыруды және белгілеуді МӘС бөлімшесі Қазақстан Республикасының мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы заңнамасына сәйкес медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу арқылы жүзеге асырады.

4. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем Қордан төленетін әлеуметтік төлемдерге құқық туындаған күннен бастап еңбек ету қабілетінен айырылған деп белгіленген бүкіл кезеңге тағайындалады.

Еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі өзгерген жағдайда, әлеуметтік төлем еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі өзгерген күннен бастап еңбек ету қабілетінен айырылудың жаңадан белгіленген дәрежесіне сәйкес келетін мөлшерде жүзеге асырылады. Бұл ретте Қор

әлеуметтік төлемдер мөлшерінің өзгергені туралы шығарылған шешімге қатысты Мемлекеттік корпорацияны үш жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

5. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін ай сайынғы әлеуметтік төлем мөлшері республикалық бюджет туралы заңда белгіленген жалақының ең төмен мөлшерінің сексен пайызын шегеріп, әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшерін табысты ауыстырудың, еңбек ету қабілетінен айырылуының және қатысу өтілінің тиісті коэффициенттеріне көбейту арқылы айқындалады.

Әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшері әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде әлеуметтік аударымдар жүргізілген (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) табыстар сомасын жиырма төртке бөлу арқылы айқындалады.

Бұл ретте, табысты ауыстыру коэффициенті 0,6 болады.

Еңбек ету қабілетінен айырылу коэффициенті:

жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі сексеннен жүз пайызға дейін болатын, еңбек ету қабілетінен айырылған адамдар үшін – 0,7;

жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі алпыстан сексен пайызға дейін болатын, еңбек ету қабілетінен айырылған адамдар үшін – 0,5;

жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі отыздан алпыс пайызға дейін болатын, еңбек ету қабілетінен айырылған адамдар үшін 0,3 болады.

Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысы үшін қатысу өтілінің коэффициенті:

алты айдан кем болғанда – 0,1;

алты айдан он екі айға дейін – 0,7;

он екі айдан жиырма төрт айға дейін – 0,75;

жиырма төрт айдан отыз алты айға дейін – 0,85;

отыз алты айдан қырық сегіз айға дейін – 0,9;

қырық сегіз айдан алпыс айға дейін – 0,95;

алпыс ай және одан да көп айларға – 1,0 болады.

6. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем:

1) алушы «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 11-бабының 1-тармағында көзделген жасқа толған күннен бастап;

2) алушының қайтыс болуына (соттың хабар-ошарсыз кетті деп тануына немесе қайтыс болды деп жариялауына) байланысты тоқтатылады. Әлеуметтік төлем оны алушы қайтыс болған (соттың хабар-ошарсыз кетті деп тану туралы немесе қайтыс болды деп жариялау туралы шешімі заңды күшіне енген күннен бастап) айды қоса алғанда, жүзеге асырылады;

3) алушыны әрекетке қабілетті деп тану туралы МӘС бөлімшесі шешім шығарған күннен бастап тоқтатылады.

7. Еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем алушының еңбек ету қабілетінен айырылған деп белгілеген кезеңі аяқталған күннен бастап еңбек ету қабілетінен айырылған деп кезекті кезең белгіленгенге дейін тоқтатыла тұрады.

Ескерту. 21-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

22-бап. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін

әлеуметтік төлемді тағайындау және оның мөлшері

1. Қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының – міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысының мына отбасы мүшелерінің:

1) он сегіз жасқа толмаған және егер осы жастан асқан балалары он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедек болып қалса, олардың, оның ішінде асырап алған балаларының, аға-інілерінің, апа-сіңлілері мен немерелерінің асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдердің тағайындалуына және оларды алуға құқығы бар. Бұл ретте, аға-інілерінің, апа-сіңлілері мен немерелерінің еңбек етуге қабілетті ата-анасы болмаған немесе олар ата-анасынан алименттер алмаған жағдайда, олардың да осындай құқығы бар. Осы тармақшада аталған, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім беру ұйымдарында күндізгі оқу нысаны бойынша білім алатын он сегіз жастан асқан адамдардың жиырма үш жастан аспайтын шекте оқуын бітіргенше әлеуметтік төлемдер алуға құқығы бар;

2) егер қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының үш жасқа толмаған балаларының, аға-інілерінің, апа-сіңлілерінің немесе немерелерінің күтімімен айналысатын болса, жасына және еңбек етуге қабілеттілігіне қарамастан, ата-анасының біреуінің немесе жұбайының не атасының, әжесінің, аға-інісінің немесе апа-сіңлісінің асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдердің тағайындалуына және оларды алуға құқығы бар.

2. Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өздері үшін міндетті әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушыларының – ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға тағайындалған әлеуметтік төлемдер Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес айырылып қалған әрбір ата-анасы үшін асырап алушыға, қорғаншыға төленеді.

3. Бала кезінен бірінші немесе екінші топтағы мүгедектер деп танылған адамдарға әлеуметтік төлемдер мүгедектік белгіленген мерзімге тағайындалады.

4. **Алып тасталды - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**

5. Қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған, асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдердің тағайындалуына және оларды алуға құқығы бар отбасының барлық мүшелеріне бір әлеуметтік төлем тағайындалады.

6. Қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған отбасы мүшесінің жазбаша өтініші бойынша оның әлеуметтік төлемдегі үлесі бөлінеді және оған бөлек төленеді.

Әлеуметтік төлемнің үлесін бөлу Қорға өтініш жасалған күннен бастап жүргізіледі.

7. Қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кеткен деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушысының асырауында болған отбасы мүшелерінің саны өзгерген жағдайда, Қор алушының жазбаша өтініші негізінде әлеуметтік төлемдерді қайта есептеу туралы шешім қабылдайды. Бұл ретте әлеуметтік төлем мөлшері әлеуметтік төлемдер алуға құқығы бар отбасы мүшелерінің санына қарай тиісінше ұлғайтылады немесе азайтылады.

8. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін ай сайынғы әлеуметтік төлем мөлшері республикалық бюджет туралы заңда белгіленген жалақының ең төмен мөлшерінің сексен пайызын шегеріп, әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшерін табысты ауыстырудың, асырауындағылар санының және қатысу өтілінің тиісті коэффициенттеріне көбейту арқылы айқындалады.

Әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшері әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде әлеуметтік аударымдар жүргізілген (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) табыстар сомасын жиырма төртке бөлу арқылы айқындалады.

Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдер қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған отбасы мүшелеріне қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының отбасы мүшесінің (мүшелерінің)

әлеуметтік төлемдер алуға құқығы сақталатын уақыт кезеңі бойына ай сайын төленіп тұрады.

9. Асырауындағылар санының коэффициенті міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысы қайтыс болғанға дейін оның асырауында болған адамдар санына қарай айқындалады және асырауында бір адам болса – 0,4, асырауында екі адам болса – 0,5, асырауында үш адам болса – 0,6, асырауында төрт және одан да көп адам болса – 0,8 болады.

Бұл ретте, табысты ауыстыру коэффициенті мен қатысу өтілінің коэффициенті осы Заңның 21-бабына сәйкес есептеледі.

10. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем:

1) қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған, бала кезінен бірінші немесе екінші топтағы мүгедек деп танылған адамдарға мүгедектікті белгілеу мерзімі аяқталған күннен бастап қайта куәландыруға дейін;

2) отбасы мүшелерінің күндізгі оқу нысаны бойынша оқушы немесе студент болып табылатыны туралы жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім беру ұйымдарынан алынған анықтаманың қолданылу мерзімі аяқталған күннен бастап тоқтатыла тұрады. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем анықтаманы кезекті ұсынған кезде тоқтатыла тұрған кезінен бастап қайта жалғасады.

11. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем:

1) қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған адамның қайтыс болуына байланысты тоқтатылады. Асыраушысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем қайтыс болған айды қоса алғанда жүзеге асырылады;

2) қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған адамға мүгедектікті белгілеу мерзімі аяқталған күннен бастап;

3) қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған адам он сегіз жасқа толған күннен бастап (он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедек болып қалған адамдарды қоспағанда), ал аталған адам күндізгі оқу нысаны бойынша жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім беру ұйымдарында оқыған жағдайда жиырма үш жасқа толған күннен бастап тоқтатылады.

Ескерту. 22-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-бап. Жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемді тағайындау және оның мөлшері

1. Жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы халықты жұмыспен қамту орталығына жұмыссыз ретінде тіркеуге өтініш жасаған күннен бастап тағайындалады.

2. Алып тасталды - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3. Жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем мөлшері әлеуметтік аударымдар объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшерін тиісті табысты ауыстыру коэффициенттері мен қатысу өтілінің коэффициентіне көбейту арқылы айқындалады.

Әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшері жұмысынан айырылуы бойынша әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде әлеуметтік аударымдар жүргізілген (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) табыстар сомасын жиырма

төртке бөлу арқылы айқындалады.

Бұл ретте, табысты ауыстыру коэффициенті 0,3 болады, ал қатысу өтілінің коэффициенті осы Заңның 21-бабына сәйкес есептеледі.

4. Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген қатысушысына жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдер:

ол үшін алты айдан он екі айға дейін әлеуметтік аударымдар жүргізілген жағдайда – бір айға;

ол үшін он екі айдан жиырма төрт айға дейін әлеуметтік аударымдар жүргізілген жағдайда – екі айға;

ол үшін жиырма төрт айдан отыз алты айға дейін әлеуметтік аударымдар жүргізілген жағдайда – үш айға;

ол үшін отыз алты айдан бастап және одан көп айларға әлеуметтік аударымдар жүргізілген жағдайда – төрт айға;

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 52-бабы 1-тармағының 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша жұмысынан айырылған адам үшін отыз алты айдан бастап және одан да көп айларға әлеуметтік аударымдар жүргізілген жағдайда – алты айға тағайындалады.

5. Жұмысынан айрылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем кейіннен өтініш жасалған кезде, жұмысынан айырылған жағдайда төленетін, бұрын алып келген әлеуметтік төлемнің әрбір айы үшін міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысудың жалпы өтілінен он екі айдың шегерілетіні негізге алына отырып, тағайындалады.

6. **Алып тасталды - ҚР 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**

7. Халықты жұмыспен қамту орталығы жұмыссызды жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің белсенді шаралары шеңберінде әлеуметтік жұмыс орындарына, қоғамдық жұмыстарға және кәсіптік оқытуға жіберген жағдайда, жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдер тоқтатылмайды.

8. Жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемдер Халықты жұмыспен қамту орталығынан алушыны жұмыссыз ретінде есептен шығарғаны туралы ақпарат алынған айдан кейінгі айдың бірінші күнінен тоқтатылады.

9. Жұмысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемді тоқтату туралы шешімді алушыға себептерін көрсете отырып, Мемлекеттік корпорация арқылы міндетті түрде хабарлай отырып, Қор қабылдайды.

Ескерту. 23-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 06.04.2016 № 483-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-1-бап. Жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайларда төленетін әлеуметтік төлемді тағайындау және оның мөлшері

1. Жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайларда төленетін әлеуметтік төлем Қордан төленетін әлеуметтік төлемдер алуға құқығы бар міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысына 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап тағайындалады.

2. **Алып тасталды - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**

3. Жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты

табысынан айырылған жағдайларда төленетін әлеуметтік төлем денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген тәртіппен берілген еңбекке уақытша жарамсыздық парағында көрсетілген бүкіл кезеңге тағайындалады.

Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушылары болып табылатын Байқоңыр қаласының тұрғындарына жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайларда төленетін әлеуметтік төлем Ресей Федерациясының федералдық денсаулық сақтау ұйымдары мен олардың Байқоңыр қаласының аумағында орналасқан бөлімшелері берген еңбекке уақытша жарамсыздық парағы негізінде, Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты демалыс кезеңіне тағайындалады.

4. Жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайларда төленетін әлеуметтік төлем мөлшері әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшерін еңбекке жарамсыздық күндері санының тиісті коэффициентіне көбейту арқылы айқындалады.

Әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшері әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік он екі ай ішінде әлеуметтік аударымдар жүргізілген (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) табыстар сомасын он екіге бөлу арқылы айқындалады.

Еңбекке жарамсыздық күндері санының коэффициенті еңбекке уақытша жарамсыздық парағы берілген күндер санын күнтізбелік отыз күнге бөлу арқылы айқындалады.

5. Егер бұл еңбек шартының және (немесе) ұжымдық шарттың талаптарында, жұмыс берушінің актісінде көзделсе, жұмыс беруші Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем сомасын шегергендегі орташа жалақысын сақтай отырып, жүктілікке және босануға байланысты демалысқа, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алған қызметкерлерге берілетін демалысқа ақы төлейді.

Ескерту. 23-1-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

23-2-бап. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемді тағайындау және оның мөлшері

1. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің өзі үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген және Қордан төленетін әлеуметтік төлемдер алуға құқығы бар қатысушысына 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап тағайындалады.

2. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем екі және одан да көп бала туған кезде әр балаға жеке тағайындалады.

3. Алып тасталды - ҚР 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем баланың туу туралы куәлігінде көрсетілген туған күнінен бастап ол бір жасқа толған күнді қоса алғандағы мерзімге дейін тағайындалады.

Бір жасқа толмаған бала қайтыс болған жағдайда, әлеуметтік төлемдер қайтыс болған

айды қоса алғанда төленеді.

5. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін ай сайынғы әлеуметтік төлемдер табыстың орташа айлық мөлшерін табысты ауыстыру коэффициентіне көбейту арқылы айқындалады.

Әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың орташа айлық мөлшері әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы жиырма төрт ай ішінде әлеуметтік аударымдар жүргізілген (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) табыстар сомасын жиырма төртке бөлу арқылы айқындалады.

Табысты ауыстыру коэффициенті 0,4 болады.

Бұл ретте, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлемнің ең жоғары мөлшері республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен жалақының он еселенген мөлшерінің қырық пайызынан аспауға, ал әлеуметтік төлемнің ең төмен мөлшері бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты берілетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы мөлшерінен кем болмауға тиіс.

6. Алушы қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған), ата-ана құқықтарынан айырылған немесе олар шектелген, бас бостандығынан айыру орындарында жазасын өтеп жүрген жағдайларда, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем баланы мемлекеттің толық қамсыздандыруы белгіленген жағдайларды қоспағанда, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтімін жүзеге асыратын адамға, мынадай құжаттар:

1) жеке басты куәландыратын құжат;

2) бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем алушының қайтыс болуы туралы куәліктің, соттың хабар-ошарсыз кетті деп тану туралы немесе қайтыс болды деп жариялау туралы, ата-ана құқықтарынан айыру немесе оларды шектеу туралы шешімінің, соттың бас бостандығынан айыру орындарында жазасын өтеуі туралы үкімінің көшірмелері;

3) соттың бала асырап алу туралы заңды күшіне енген шешімінің үзінді көшірмесі;

4) қорғаншы етіп тағайындау туралы анықтама негізінде жүргізіледі.

7. Бала (балалар) бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем:

1) бала (балалар) қайтыс болған ай өткен соң;

2) баланы (балаларды) мемлекеттің толық қамсыздандыруы белгіленген ай өткен соң;

3) ата-анасы ата-ана құқықтарынан айырылған немесе олар шектелген, асырап алу туралы шешім жарамсыз деп танылған немесе оның күші жойылған, Қазақстан Республикасының неке-отбасы заңнамасында белгіленген жағдайларда, қорғаншылар өз міндеттерін орындаудан босатылған немесе шеттетілген ай өткен соң тоқтатылады.

Ескерту. 23-2-бап жаңа редакцияда - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.03.2015 № 293-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

24-бап. Әлеуметтік төлемнің мөлшерін есептеу, қайта есептеу және арттыру

Ескерту. 24-бап алып тасталды - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

4-тарау. Әлеуметтік төлемдер және олардан ұстап қалу

25-бап. Қордан төленетін әлеуметтік төлемдер

Әлеуметтік төлемдер ағымдағы ай үшін Мемлекеттік корпорация арқылы алушының банктік шоттарына аудару жолымен жүргізіледі. Төлемдердің кешіктірілгені үшін осы Заңның 20-бабының 8-тармағына сәйкес өсімпұл есебіне жазылады.

Ескерту. 25-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

26-бап. Әлеуметтік төлемдерден ұстап қалу

Еңбек ету қабілетінен айырылған және (немесе) жұмысынан айырылған, сондай-ақ жүктілігіне және босануына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуына және бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айырылған жағдайларда берілетін әлеуметтік төлемдерден Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес міндетті зейнетақы жарналары ұсталып қалады және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына жіберіледі.

Ескерту. 26-бап жаңа редакцияда - ҚР 21.06.2013 N 106-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-тарау. Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры

27-бап. Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры

1. Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры бірден-бір құрылтайшысы мен қатысушысы мемлекет болып табылатын акционерлік қоғам нысанындағы коммерциялық емес ұйым.

2. Қор өз міндеттемелері бойынша өзінің барлық мүлкімен жауапты болады.

27-1-бап. Қордың басшы қызметкерлеріне қойылатын талаптар

1. Атқарушы органның бірінші басшысы мен оның орынбасарлары, бас бухгалтер Қордың басшы қызметкерлері болып танылады.

2. Қордың басшы қызметкерлеріне мынадай талаптар белгіленеді:

1) атқарушы органның бірінші басшысы мен оның орынбасарлары үшін:

білімі – жоғары кәсіптік (заң, қаржы-экономикалық) білімі;

бағалы қағаздар нарығында және қаржы нарығындағы қызметті жүзеге асыратын ұйымдарда кәсіптік қызметпен тікелей байланысты басшы лауазымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі не халықты әлеуметтік қорғау саласында басшы лауазымдарда кемінде алты жыл жұмыс өтілі;

2) бас бухгалтер үшін:

білімі – жоғары кәсіптік (қаржылық, экономикалық) білімі;

қаржы-бухгалтерлік жұмыста кемінде бес жыл, оның ішінде басшы лауазымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі болуы керек.

3. Қордың басшы қызметкері болып:

1) жоғары кәсіптік білімі жоқ;

2) осы баптың 2-тармағында көзделген қызмет салаларында ең аз қажетті жұмыс өтілі жоқ;

3) мінсіз іскерлік беделі жоқ;

4) бұрын осы адам заңды тұлғаның бірінші басшысы, бірінші басшысының орынбасары, бас бухгалтері лауазымында болған кезеңде банкрот деп танылған немесе санацияға, консервациялауға, мәжбүрлеп таратуға ұшыраған осы заңды тұлғаның бірінші басшысы, бірінші басшысының орынбасары, бас бухгалтері болған адам сайлана (тағайындала) алмайды.

Ескерту. 4-тарау 27-1-баппен толықтырылды - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

28-бап. Қордың қызметі

Қор өз қызметін Қордың активтерінен алатын комиссиялық сыйақы есебінен жүзеге асырады.

Қордың өз қаражаты Қордың жарғылық капиталынан және комиссиялық сыйақыдан құралады және солардан тұрады.

Ескерту. 28-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

29-бап. Қордың құқықтары мен міндеттері

1. Қордың:

1) әлеуметтік аударымдарды шоғырландыруды жүзеге асыруға;

2) Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен бағалы қағаздарға және басқа да қаржы құралдарына байланысты қызметпен айналысуға;

2-1) міндетті әлеуметтік сақтандыру мәселелері бойынша консультациялық және түсіндіру жұмыстарын жүргізуге;

3) Қор қызметін жүзеге асыруға комиссиялық сыйақы алуға;

4) Мемлекеттік корпорациядан қаржы қозғалысы туралы ақпарат алуға;

5) Қазақстан Республикасының заң актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушыларынан Қор қызметін қамтамасыз етуге қажетті ақпаратты сұратуға және алуға;

6) артық (қате) төленген әлеуметтік аударымдар және (немесе) әлеуметтік аударымдарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін өсімпұлдар сомасын қайтаруды жүзеге асыруға;

7) әлеуметтік төлемдер тағайындау не тағайындаудан бас тарту туралы шешім қабылдауға;

8) уәкілетті мемлекеттік органдар мен әлеуметтік аударымдарды төлеушілер арқылы тиісті ақпаратты сұрату жолымен әлеуметтік төлемдер тағайындау үшін ұсынылған құжаттардың анықтығын тексеруге;

9) Қазақстан Республикасының аумағында филиалдар ашуға құқығы бар.

2. Қор:

1) Мемлекеттік корпорацияның әлеуметтік төлемдерді жүзеге асыруы үшін қаражаттардың уақтылы аударылуын қамтамасыз етуге;

2) Қордың уақытша бос қаражатын Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арқылы қаржы құралдарына орналастыруға;

3) жыл сайын аудит өткізуді қамтамасыз етуге;

4) Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес өзге де міндеттерді атқаруға;

5) әлеуметтік төлемдердің уақтылы және толық тағайындалуын қамтамасыз етуге;

6) әлеуметтік төлемдер тағайындау және алу мәселелері бойынша қажетті түсініктемелер беруге міндетті.

3. Қор:

1) Қор активтерін кепілге беруге;

2) кәсіпкерлікпен және осы Заңда көзделмеген өзге де қызметпен айналысуға құқылы емес.

Ескерту. 29-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 21.06.2013 N 106-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 10.01.2014 N 156-V (01.01.2014 бастап қолданысқа енгізіледі); 17.11.2015 № 408-V (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

30-бап. Қордың инвестициялық қызметі

1. Қор инвестициялық қызметті Қор мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арасында жасалатын шарт негізінде Қордың активтерін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арқылы қаржы құралдарына орналастыру жолымен жүзеге асырады.

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Қордың активтерін шоғырландыру және орналастыру жөніндегі, инвестициялық кіріс алу жөніндегі барлық операциялардың есебін жүргізеді және жасалған шартқа сәйкес Қор шоттарының және оның активтерімен инвестициялық қызметтің жай-күйі туралы Қорға тоқсан сайын есеп беруді табыс етіп отырады.

31-бап. Қор активтерінің құрылуы

1. Қордың активтері:

1) әлеуметтік аударымдар, әлеуметтік аударымдар төлеу мерзімін өткізіп алғаны үшін алынған өсімпұл, Қордың қызметін қамтамасыз етуге арналған комиссиялық сыйақылар шегерілген инвестициялық табыс;

2) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де көздер есебінен құралады.

2. Қордың активтері мынадай мақсаттарға ғана:

1) осы Заңға сәйкес әлеуметтік төлемдерді жүзеге асыруға;

2) тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын қаржы құралдарына орналастыруға;

3) артық төленген әлеуметтік аударым сомалары мен өзге де қате есептелген қаражатты қайтаруға пайдаланыла алады.

3. Қордың активтеріне өндіріп алуды қолдануға жол берілмейді.

Ескерту. 31-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 04.02.2013 № 75-V Заңымен (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

32-бап. Есеп жүргізу және есеп беру

1. Қор бухгалтерлік есеп жүргізеді және қаржылық есеп беруді Қордың өзінің қаражаты мен активтері бойынша Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен бөлек табыс етеді.

2. Қор бухгалтерлік есеп жүргізуде және есептілікті жасау кезінде пайдаланылатын құжаттардың есебі мен сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Сақталуға жататын негізгі құжаттардың тізбесі және олардың сақталу мерзімі Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленеді.

6-тарау. Қорытынды ережелер

33-бап. Дауларды шешу

Қордың, Мемлекеттік корпорацияның, мемлекеттік органдардың, жеке және заңды тұлғалардың арасында осы Заңды орындау жөнінде туындайтын барлық даулар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

Ескерту. 33-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.11.2015 № 408-V Заңымен (01.03.2016 бастап қолданысқа енгізіледі).

34-бап. Қазақстан Республикасының міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы заңдарын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы заңдарын бұзуға кінәлі адамдар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

35-бап. Осы Заңды қолданысқа енгізу тәртібі

Осы Заң 2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Президенті